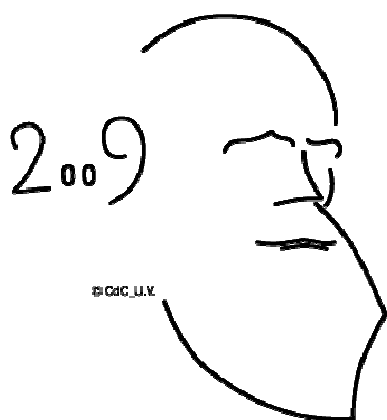

2on MATINAL DE L'EVOLUCIÓ

JORNADA D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA PER A PROFESSORAT DE SECUNDÀRIA I BATXILLER

Data

Dissabte 12 de maig de 2007, de 9.00 a 14.00 h

Lloc

Auditori Joan Plaça
Jardí Botànic de la Universitat de València (UV)

Inscripció

Del 18 d'abril al 7 de maig

www.uv.es/incorporaciou/cooperacio/index.html

Programa

09.00 - 09.15	Recollida de documentació
09.15 - 09.30	Paraules de benvinguda (<i>María José Lorente, Andrés Moya</i>)
09.30 - 10.15	EVOLUCIÓ DE LA GRANDÀRIA DEL GENOMA I LA COMPLEXITAT DELS ORGANISMES (<i>Amparo Latorre</i>)
10.30 - 11.00	Pausa
11.00 - 11.45	EL PRIMER POBLAMENT HUMÀ D'EUROPA (<i>Jordi Agustí</i>)
12.00 - 12.45	ELS PRIMERS EVOLUCIONISTES VALENCIANS (<i>Jesús Català</i>)
13.00 - 14.00	Debat general (moderador <i>Juli Peretó</i>)

Organitzat i patrocinat per:

Delegació del rector per a la Incorporació a la Universitat, UV
Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV
Facultat de Ciències Biològiques, UV
Jardí Botànic, UV
Societat Catalana de Biologia i Institut d'Estudis Catalans

Amb la col·laboració de:

Càtedra de Divulgació de la Ciència, UV
Gabinet de Didàctica del Jardí Botànic, UV
Publicacions de la Universitat de València
Revista Mètode, UV

María José Lorente és professora del Departament de biologia funcional de la UV i delegada del rector per a la Incorporació a la Universitat. *Andrés Moya* és catedràtic de genètica, director de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva de la UV i vicepresident de la SESBE (Sociedad Española de Biología Evolutiva). *Amparo Latorre* és professora de genètica de la UV i membre de l'Institut Cavanilles. *Jordi Agustí* és professor d'investigació (ICREA) a l'Institut de paleoecologia humana (Universitat Rovira i Virgili-DURSI) i organitzador del segon congrés de la SESBE (Tarragona, 2007). *Jesús Català* és professor d'història de la ciència a la Universitat CEU-Cardenal Herrera de València. *Juli Peretó* és professor de bioquímica i biologia molecular de la UV, membre de l'Institut Cavanilles i de la Secció de ciències biològiques de l'IEC, i secretari d'ISSOL (International Society for the Study of the Origin of Life-The International Astrobiology Society).

MATINAL DE L'EVOLUCIÓ 2007

RESUMS DE LES PONÈNCIES

EVOLUCIÓN DEL TAMAÑO DEL GENOMA Y LA COMPLEJIDAD DE LOS SERES VIVOS

Amparo Latorre

El genoma de un organismo es el contenido total de DNA de una célula, incluyendo sus genes y las regiones intergénicas. En eucariotas no hay correlación entre el tamaño del genoma y la complejidad de los organismos, debido sobre todo al exceso de DNA no codificante. El estudio comparado de genomas completos sugiere algún papel en la evolución para este DNA "basura", concretamente en la aparición de novedades evolutivas. En procariotas, sin embargo, esa correlación sí que existe, pues los genomas más grandes corresponden a bacterias generalistas, mientras que los más pequeños lo poseen bacterias especialistas, como parásitos y simbioses. Ahora sabemos que estos microorganismos han sufrido pérdidas genómicas durante la adaptación a la vida intracelular. La consecuencia de esta evolución reductiva es que algunos de ellos podrían extinguirse y otros transformarse en orgánulos.

Amparo Latorre és doctora en ciències biològiques per la Universitat de València, professora de genètica i investigadora de l'Institut Cavanilles de biodiversitat i biologia evolutiva. En 1986 va constituir, amb Andrés Moya, el grup de genètica evolutiva. Ha publicat més de cent treballs i dirigit vuit tesis doctorals relacionades amb la genètica i l'evolució. Els seus principals temes d'interès són la variabilitat i l'evolució del DNA, sobretot d'insectes, l'aplicació de marcadors moleculars a l'estudi de la biodiversitat i la genòmica i evolució de bacteris simbiotes i patògens.

EL PRIMER POBLAMENT HUMÀ D'EUROPA

Jordi Agustí

Fa quasi dos milions d'anys, un grup d'homínids s'expandí per primera vegada fora d'Àfrica. Però fa no molt es pensava que la migració fora del continent Àfrica i la posterior colonització d'Europa s'havia produït molt tardanament, per homínids propers als neandertals fa menys de mig milió d'anys. Tanmateix, les troballes de la darrera dècada han posat en dubte aquesta hipòtesi, sobretot gràcies a les investigacions en uns jaciments únics: Dmanisi (amb restes d'homínids més antigues d'Euràsia, datats en 1,7 milions d'anys), la Serra d'Atapuerca (amb les restes d'homínids que habitaren la península ibèrica fa un milió d'anys) i el jaciment d'Orce (amb evidències arqueològiques de les ocupacions humanes més antigues de la península). Es mostrarà i discutirà l'evidència conjunta d'aquests jaciments, no només pel que respecta a l'evolució humana, sinó també en tot allò relatiu al context geològic, faunístic i ecològic en el qual es va produir.

Jordi Agustí és professor d'investigació (ICREA) a l'Institut de Paleoecologia Humana (Universitat Rovira i Virgili-DURSI) i membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. La seua activitat investigadora s'ha centrat en la paleobiologia dels micromamífers fòssils, amb més de dos-cents articles publicats, la major part en revistes científiques internacionals. Ha dirigit diversos projectes d'investigació europeus sobre l'evolució dels ecosistemes terrestres durant el Neogen i el Quaternari i és codirector del projecte "Ocupacions humanes en el Pleistocè de la conca Guadix-Baza". Ha dirigit campanyes paleontològiques en Líbia i Geòrgia. En aquest últim país forma part de l'equip internacional del jaciment de Dmanisi. D'entre els llibres publicats remarcuem: *La evolución y sus metáforas* (1994, Tusquets), *El secreto de Darwin* (2002, Rubes Ed. Premi de Literatura Científica de la FCR), *Mammoths, sabertooths, and Hominids* (2002, Columbia Univ. Press, Choice's Annual Outstanding Academic Title), *Fósiles, genes y teorías* (2003, Tusquets) i *Del Turkana al Caúcaso* (RBA-National Geographic). A més, ha coordinat diverses obres col·lectives com *La lógica de las extinciones* (1996, Tusquets), *El progreso* (1998, Tusquets) i *Evolution of Neogene Terrestrial Ecosystems in Europe* (1999, Cambridge Univ. Press).

ELS PRIMERS EVOLUCIONISTES VALENCIANS

Jesús Català

València va estar un dels nuclis més actius de difusió de les idees evolucionistes a Espanya, durant les darreres dècades del segle XIX. Alhora, fou també escenari de disputes entre partidaris de l'evolució i opositors. El debat, lluny de restar circumscrit a l'àmbit acadèmic, es projectà amb força a unes altres instàncies socials, amb les conseqüències previsibles d'impregnació ideològica, afegides a la poc correcta comprensió de les propostes de Darwin que generalment s'hi palesà.

Jesús I. Català Gorgues és doctor en ciències biològiques per la Universitat de València i professor d'història de la ciència a la Universitat CEU-Cardenal Herrera de València. Les seues línies de recerca han estat centrades en la història de la història natural valenciana i espanyola entre la Revolució Gloriosa i la Guerra Civil, amb una atenció especial als processos d'institucionalització de la pràctica naturalista.